

Steeds De Nachtwacht maar altijd weer anders

Nachtwacht research project in museum Verbeeke Foundation in Kemzeke (bij Antwerpen) info: www.nrpworldwide.nl en www.verbeekefoundation.com Op Trouw TV verteld Liz Tuythof over haar Nachtwacht vol vrouwen. Zie www.trouw.nl/video

In 2003 verhuisde het driftig verbouwde Rijksmuseum in Amsterdam 'De Nachtwacht' van Rembrandt van Rijn naar de Phillipszaal. Maar niet voordat die opzienbare klus eerst enige malen gerepeteerd was met een 'nepdoek' op ware grotte. Die kopie kwam later terecht bij beeldendkunstenaar Aldert Mantje, die zelf ook maar eens een variant op het doek begon te schilderen. Op '2 minuten later heeft hij de bekende personages iets later bevroren dan Rembrandt dat ooit had gedaan. Dat doek was de aanzet voor een serie van tien variaties door hedendaagse kunstenaars, allemaal op de grootte waarop

De Nachtwacht uiteindelijk bewaard is gebleven: 360 bij 436 "een monsterlijk formaat zegt deelneemster Liz Tuythof in de Amsterdamse loods die als atelier dient, "en wat een onmogelijke opdracht ook", maar natuurlijk ging ze meteen aan de slag. Tuythof besloot een nachtwacht te schilderen met alleen maar sterke vrouwen te schilderen. afkomstig uit de hele wereld. Naast bekende gezichten als Hillary Clinton en Maria Callas, portretteerde ze ook haar moeder en dochter. Opvallend fris en modern is het doek dat Menno Schenk en Adriaan Köster maakten van een futuristische 'bewakingsunit' zoals Mantje de schietgrage

robots noemt. In hun toekomst oogt Amsterdam meer als het decoor van een computergame dan als oudbollig toeristenpretpark. Op verzoek van de Amerikaan Terry Adkins schilderde Mantje een doek met enkel ogen, zwevend voor de achtergrond die rembrandtvermoedelijk had gebruikt. Mantje: "Een verwijzing naar de Afro-Amerikanen die door de handelspraktijken van de VOC en de WIC in de VS zijn beland, en van hun wortels werden afgesneden." Alle doeken gaan na Antwerpen op reis langs Doebai, Kaapstad, Johannesburg, New York en Philadelphia.

Door Kees Keijer voor
Het Parool cultuur van maandag 19 november 2007 cultuur pagina

Tien moderne visies op de 'Nachtwacht'

Schilder Aldert Mantje bedacht een project om kunstenaars een nieuwe versie van de Nachtwacht te laten maken. Op ware grootte, in hun eigen stijl. Tien versies van het schilderij van Rembrandt gaan binnenkort de wereld over.

'Het is een uit de hardgelopen zwaankleef-aan-project' aldus Aldert Mantje. Twee jaar geleden schilderde hij samen met collega-kunstenaar Jan Maris een nieuwe versie van Rembrandts Nachtwacht. De verhuizing van de originele Nachtwacht uit het Rijksmuseum werd met een blanco doek geoeffend en op dat lege doek ging Mantje destijds aan de slag. Mantje en Maris kopieerden Rembrandts werk niet letterlijk, maar schilderden het tafereel zoals het er enkele ogenblikken later zou hebben kunnen uitzien.

"Toen ontstond het idee om er een serie van te maken," aldus Mantje. "eigenlijk kun je alle stijlen uit de moderne kunst

op de Nachtwacht loslaten." Zo begon het Nachtwacht Research Project (NRP), waarop tien hedendaagse Nachtwachten gemaakt worden op het formaat van het originele doek van Rembrandt van Rijn. Zes doeken staan nu in een enorm tijdelijk atelier op het Oostenburgereiland, in een voormalige fabriekshal op het Storkterrein. De versie van Mantje en Maris blijft nog het dichtst bij het origineel. Nummer twee, geschilderd door Menno Schenk en Adriaan Kuster, lijkt er op het eerste gezicht nauwelijks op. De nachtwacht speelt zich hier af in een parkeergarage en de personages zijn vervangen door figuren uit een fictief computergame. Het bekende blonde

meisje uit de nachtwacht wordt hier een robotchick die aan een betonnen pilaar is vastgebonden. Schenk "Adriaan schildert nog al veel bondages, vandaar." De Amerikaanse conceptuele kunstenaar Terry Adkins bedacht een versie met de donkere architectuur van de nachtwacht, waarin balkjes met ogen zweven. De ogen zijn die van Martin Luther King, Malcolm X en 34 andere bekende figuren uit de zwarte geschiedenis in Amerika. Adkins eigen ogen staan er ook op, net als die van zijn zoon, die toevalligerwijs Titus heet. Liz Tuythof is bezig met een compagnie met sterke vrouwen, van Operah tot Neelie Kroes en van Madonna tot Benazir Bhutto. Ido Vunderink

werkt aan een half abstract werk waarin de Nachtwacht wordt gereduceerd tot pixels met het formaat van zeventiende eeuwse baksteentjes. Het doek van Thijs Rijsburger wordt geheel opgebouwd uit graffititags, volgens het idee dat de graffiti-schrijvers van Amsterdam ook een soort nachtelijke milities vormen. Nachtwachten van Rob Scholte en Hugo Kaagman volgen binnenkort. In februari worden tien versies geexposeerd

in de Verbeke Foundation, een particulier museum in België. Daarna wil het NRP de schilderijen tonen in Kaapstad, Doebai, New York en andere plaatsen. En daar gaan plaatselijke kunstenaars een eigen versie van de nachtwacht maken. Om deze internationale uitstapjes te maken is de stichting NRP op zoek naar geld. Organisator Anne Rijke: "We hebben een financieringsmethode bedacht die wel wordt gebruikt voor films en

boeken, maar uniek is voor beeldende kunst. Een cv-constructie, waarbij de investeerders later profiteren bij de verkoop van de werken." Het liefst wil het NRP de versies als laatste in het Rijksmuseum presenteren. Mantje "Dat zou fantastisch zijn, mijn schilderij één op één tegenover het origineel, met één seconde verschil tussen de voorstellingen."

De Stentor

Nieuwe kijk op de Nachtwacht

Gerrit van den Hoven. dinsdag 18 maart 2008

Tien keer de Nachtwacht, maar dan anders.

KEMZEKE (GPD) - Het is het meest beroemde schilderij van Nederland. Het beeld staat gegrift op het netvlies van elke Nederlander. Toen kunstenaar Aldert Mantje na het begin van de tijdelijke verhuizing van de originele Nachtwacht in 2003 het idee kreeg om het schilderij op eigen wijze nog eens te schilderen, had hij geen idee dat het zou uitgroeien tot een groot internationaal project.

Mantje wilde het werk aan Schiphol verkopen. Maar dat kwam er niet van. Op initiatief van Mantje werd vervolgens het Nachtwacht Research Project (NRP) in het leven geroepen. Mantje vroeg negen andere kunstenaars een interpretatie te geven van De Nachtwacht. De enige eis was dat het werk de originele Nachtwacht-maten moest hebben: 6.37 x 3.60 meter. In een hal bij Amsterdam werkten de kunstenaars aan de doeken. De tien schilderijen worden nu gepresenteerd in de onconventionele kunstruimte van de Verbeke Foundation in Kemzeke, op korte afstand van Antwerpen. Na de expositie in België gaan de schilderijen nog naar Zuid-Afrika, Dubai en New York om wellicht het gedroomde slotakkoord te krijgen in het Rijksmuseum in Amsterdam, waar het origineel van Rembrandt dan weer te zien is.

De deelnemers zijn een mix van bekende en minder bekende namen. Zo doen Rob Scholte en Hugo Kaagman mee. Maar er zijn ook jonge, nog niet helemaal gearriveerde kunstenaars en het is de bedoeling dat het project op elke halte-

laats wordt uitgebreid met een interpretatie van een regionale kunstenaar. Zo kreeg het project op het laatste moment in België versterking van Frans Gentils, die de afgelopen weken in Kemzeke in een tentje onder zijn gestaag vorderende schilderij bivakkeerde. Zijn werk mag er zijn. Hij schilderde op een print van de Nachtwacht, liet de figuren deels staan om er vervolgens een werk van Goya in te schilderen.

Rob Scholte liet Rembrandts monumentale schilderij uitvoeren in borduursel, fotografeerde dat en liet het vervolgens groot uitprinten. Hugo Kaagman werkte het tableau van de schutterscompagnie van Frans Banning Cocq om tot een verzameling stripfiguren die wat wezenloos staan te poseren.

Verrassend is het idee van de Amerikaan Terry Adkins die het samen met Mantje liet uitvoeren. Mantje schilderde op aanwijzing van Adkins slechts het decor en liet de schuttersgroep weg. In plaats daarvan zette Adkins de ogen van zwarte vrijheidstrijders of helden als Steve Biko, Malcolm X en Nelson Mandela in het werk. Om aan te geven dat die pronte

Nederlandse koopmannen van welk ook mogelijke hun geld verdienen met duistere zaken zoals het vervoeren van negerslaven naar Amerikaanse kusten. Liz Tuythof had ongeveer hetzelfde idee; zij verving de schutters door vrouwenportretten. Helaas werkte ze het wat magertjes uit. Zo schiet het project in kwaliteit wat heen en weer. Soms verrassend, zoals de goed uitgevoerde abstracte donker/licht interpretatie van Ido Vunderink, soms té voor de hand liggend, zoals de van tulpen en molens voorziene versie van Thierry Renard. Opvallend is wel de eerste halteplaats, het onderkomen van een voormalig transportbedrijf annex plantenkas in Kemzeke. Geert Verbeke, succesvol ondernemer in het Land van Waas, liet anderhalf jaar geleden het bedrijf voor wat het was om zich aan de kunst te wijden. In de enorme hallen en op het terrein staan nu op onnavolgbare wijze her en der kunstwerken opgesteld.

verbekefoundation.com

Nieuwe visies op oer-Hollands werk

Het is het meest beroemde schilderij van Nederland. Het beeld staat gegrift op het netvlies van elke Hollander. Toen kunstenaar Aldert Mantje na het begin van de tijdelijke verhuizing van de originele Nachtwacht in 2003 het idee kreeg om het schilderij op eigen wijze nog eens te schilderen, had hij geen idee dat het werk zou uitgroeien tot een groot internationaal project. Mantje wilde het werk aan Schiphol verkopen. Maar dat kwam er niet van.

Op initiatief van Mantje werd vervolgens het Nachtwacht Research Project (NRP) in het leven geroepen. Mantje vroeg negen andere kunstenaars een interpretatie te geven van De Nachtwacht. De enige eis was dat het werk de originele Nachtwachtmaten moest hebben: 6.37 x 3.60 meter. In een hal bij Amsterdam werkten de kunstenaars aan de doeken.

Morgen worden de tien schilderijen gepresenteerd in de onconventionele kunstruimte van de Verbeke Foundation in Kemzeke, op korte afstand van Antwerpen. Na de expositie in België gaan de schilderijen nog naar Zuid-Afrika, Dubai en New York om wellicht het gedroomde slotakkoord te krijgen in het Rijksmuseum in Amsterdam waar het origineel van Rembrandt dan weer terug is.

De deelnemers zijn een mix van bekende en minder bekende namen. Zo doen Rob Scholte en Hugo Kaagman mee. Maar er zijn ook jonge kunstenaars en het is de bedoeling dat het project in elke halteplaats wordt uitgebreid met een interpretatie van een regionale kunstenaar. Zo kreeg

het project op het laatste moment in België versterking van Frans Gentils, die in Kemzeke in een tentje afgelopen weken onder zijn gestaag vorderende schilderij bivakkeerde. Zijn werk mag er zijn. Hij schilderde op een print van de Nachtwacht, liet Rembrandts figuren deels staan en schilderde er een werk van Goya in.

Rob Scholte liet Rembrandts monumentale schilderij uitvoeren in borduursel, fotografeerde het en liet het vervolgens groot uitprinten. Hugo Kaagman werkte het tableau van de schutterscompagnie van Frans Banning Cocq om tot een verzameling stripfiguren die wat wezenloos staan te poseren. Verrassend is het idee van de Amerikaan Terry Adkins die zijn idee liet uitvoeren door Mantje. Mantje schilderde op aanwijzing van Adkins slechts het decor en liet de schuttersgroep weg. In plaats daarvan zette Adkins de ogen van zwarte helden of vrijheidsstrijders zoals Steve Biko, Malcolm X en Nelson Mandela in het werk. Om aan te geven dat die pronte Nederlandse koopmannen van weleer mogelijk hun geld verdienden met duistere zaakjes zoals

het vervoeren van neger-slaven naar Amerikaanse kusten. Liz Tuythof had ongeveer hetzelfde idee, zij verving de schutters door portretten van beroemde vrouwen. Helaas werkte ze haar idee povertjes uit. Zo schiet het project wat heen en weer. Soms verrassend, zoals de goed uitgevoerde abstracte donker/licht interpretatie van Ido Vunderink, soms té voor de hand liggend, zoals de van tulpen en molens voorziene versie van Thierry Renard.

Opvallend is nog wel de eerste halteplaats, het onderkomen van een voormalig transportbedrijf annex plantenkas in Kemzeke. Geert Verbeke, succesvol ondernemer in het Land van Waas, liet anderhalf jaar geleden zijn bedrijf voor wat het was en wijdt zich aan de kunst. In de enorme hallen en op het terrein staan op onnavolgbare wijze her en der kunstwerken opgesteld.

Nachtwacht Research Project, Westakker, Kemzeke (Stekene), t/m eind april, do t/m zo 11-18 uur.

www.verbekefoundation.com

Een serie hedendaagse Nachtwachten door meesters van nu.

De Nachtwacht is een schilderij met een ongekende status. Niet alleen als meesterwerk van Rembrandt van Rijn maar ook als nationaal bindend symbool van de Nederlandse cultuur. Het schilderij wordt doorgaans met respect besproken en behandeld, maar in de loop van de geschiedenis is De Nachtwacht ook doelwit van agressie geweest. Een aanslag op de Nachtwacht werd zelfs geïnterpreteerd als een aanslag op het Nederlandse erfgoed. Een symbool dat zó sterk is, nodigt uit tot reflectie en analyse en prikkelt de verbeelding. Heeft dit schilderij uit 1642 nog enige betekenis voor onze huidige samenleving?

Het Nachtwacht Research Project wil de verschillende betekenissen van het schilderij blootleggen, conceptualiseren, beschrijven, schilderen of anderszins vormgeven.

Juist door dit meesterwerk opnieuw te bezien met hedendaagse ogen, zullen alle mogelijke betekenissen worden uitgelicht.

De Nachtwacht als nationaal symbool, de financiële waarde van het doek, de esthetische en ethische kanten, en de vraag hoe dit groepsportret met relatief onbekende gelegenheidsmilitairen uit kon groeien tot een van 's werelds belangrijkste kunstwerken.

ENORME LOODS

Op 14 juni 2006 is een aantal gerenommeerde kunstenaars geselecteerd om hun interpretatie van Rembrandt 's Nachtwacht te geven. De enige eis die aan de kunstenaars is gesteld, is het formaat (360x 436cm) van het doek te handhaven en de dynamiek van de compositie te respecteren. Voor het overige zijn de kunstenaars vrij in hun aanpak.

In een enorme loods op het voor-

malige Stork-terrein (Oosterburgereiland), ter beschikking gesteld door Heijmans Vastgoed, werken sindsdien de verschillende kunstenaars aan hun schilderij. Het hele project wordt gefilmd, gedocumenteerd en vervolgens getoond op verschillende plekken en de website (www.NRPworldwide.nl).

DEELNEMENDE KUNSTENAARS

De initiator van dit unieke project is Aldert Mantje, schilder van de eerste 'Nachtwacht', getiteld '2 minuten later'. Mantje is onder andere bekend van Aorta, Seymour Likely, The Winston Group en ILAP. Andere deelnemende kunstenaars zijn MAAT (De New Yorkse kunstenaar Terry Adkins e.a) Hugo Kaagman, Peter Kempff, Adriaan Koster, Henri de Maar, Jan Maris, Thijs Rhijnsburger, Menno Schenk, Rob Scholte, Liz Tuythof en Ido Vunderink. En de twee Belgische kunstenaars Frans Gentils en Thierry Renard. Ook jonge talentvolle, veelbelovende kunstenaars wordt een kans geboden om een versie te maken en zo tussen de gerenommeerde kunstenaars hun positie te versterken.

REIZENDE TENTOONSTELLING

Vanaf begin februari 2008 gaat de serie nieuwe Nachtwachten reizen naar verschillende steden. In het onlangs geopende particuliere museum Verbeke Foundation (Antwerpen/Kemzeke) zal het reizende project starten. Hierna volgt Dubai – Verenigde Emiraten, Kaapstad, Johannesburg, New York en Philadelphia (de nieuwe kunststad van de USA). De opening van het Nachtwacht Research Project vindt plaats in België en wel op 9 februari 2008 in het nieuwe Museum Verbeke Foundation te Kemzeke.

Dit project wil Nederlandse kunstenaars internationaal op de kaart zetten.

Een logisch gevolg is om het Nachtwacht Research Project ook in andere landen uit te voeren, zodat er een internationale verzameling Nachtwachten ontstaat.

Vanwege het hedendaagse karakter van deze werken, zal er een hernieuwde belangstelling worden gegeneerd en is het een interessant project voor velen in de kunstwereld en daarbuiten.